

„EDINOST“
Izhaja po trikrat na teden v šestih izdanjih ob torekih, četrtekih in sobotah. Zjutranje izdanje izhaja ob 6. uri zjutraj, večerni pa ob 7. uri večer. — Obojno izdanje stane: za jeden mesec . . . 1.—, izven Avstrije f. 1.50 za tri mesece . . . 3.— „ „ „ 4.50 za pol leta . . . 6.— „ „ „ 9.— za vse leto . . . 12.— „ „ „ 18.— Naročnine je plačevati naprej na naročbo brez prilazne naročnine se uprava ne ozira.

Posamične številke se dobivajo v prodajalnicah tobaka v Trstu po 3 nč. izven Trsta po 4 nč.

EDINOST

Oglasi se računajo po tarifu v petitu; za naslove z debelimi črkami se plačuje prostor, kolikor obsega navadnih vrstic. Poslana, smrtnice in javne zahvale, domači oglasi itd. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu ulice Caserma št. 13. Vsako pismo mora biti frankovano, ker nefrankovana se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnine, reklamacije in oglase sprejema upraviteljstvo ulice Molino picolo št. 333 sadst. Naročnine in oglase je plačevati v Trst. Odbore reklama cije se prosto postitino.

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

„7 ednosti je moč“.

VABILO na javna narodna shoda, ki ju sklicuje pol. društvo „Edinost“

v Trebčah
v prostorih g. Jakoba Štruklja ob 3. pop.

v Kolonji
v gostilni „Matevž stari“ ob 4^{1/2} uri pop.

v nedeljo, dne 17. januarija.

Dnevni red obema shodoma:

1. Nagovor predsednika.
2. Utemeljevanje resolucije radi osnutja okrajnega glavarstva za tržaške okolice.
3. Eventuelni predlogi.

Tržaški in okoličanski Slovenci!

Sedaj Vam je prilika, da pokažete svoje zanimanje za javne stvari Vaše občine, in po tem takem tudi za svoj lastni blagor. Vsakemu bode prilika, da pove, kar mu je na srcu. Politično društvo „Edinost“ sklicuje zaporedoma shode po okolici, a okoličanom je dolžnost, da se v velikem številu udeleže teh shodov in da posežejo tudi v razpravo, kajti le tako izvedo bodoči poslanci, česa želi in zahteva ljudstvo.

Odbor političnega društva „Edinost“.

O našem narodnem šolstvu.

(Dalje)

Govor poslanca Spinčića v seji zbornice poslancev dne 5. januarja 1897.

To ni prav nič drugega, nego nekako strašilo zoper snovanje šol, namreč strašilo Slovincem in Hrvatom, katerim primanjkuje šol, dočim je v deželi dovolj, da celo več kot dovolj, italijanskih šol. Namestnik sam, če tudi ni prijatelj nam Hrvatom in Slovincem, je povdarjal v svojem govoru dne 8. januarja 1896. potrebo ustanovitve novih šol in tudi v ta namen zahteval kreditov, ali italijanska večina v dež. zboru je v seji dne 5. feb. lanskega leta njemu, odnosno c. kr. dež. šolskemu svetu odrekla potrebne kredite za nove šole, dokler se ne uvedó šolske takse.

Takim razmeram bi bilo vendar storiti konec in to bi lahko storila tudi učna uprava, če bi le hotela, in sicer na podlagi §. 59. drž. zakona.

Prebivalci, tudi Hrvatje in Slovenci, plačujejo že 27 let doklade za narodne šole, in največja krivica se jim godi, če nimajo potrebnih šol. Če pa

zakon zahteva šol, tedaj naj se pa tudi pripravijo sredstva za snovanje istih. To bi se lahko zgodilo s pomnoženjem deželnega šolskega zaklada ali pa tudi z napravo okrajnih šolskih zakladov, kakoršni so že po drugih deželah. Vlada bi morala skrbeti tudi za to, da se rabijo za šolo specijelni šolski zakladi. Gospódi morda ni znano, da so v Istri nekake bratovščine, katere dajo po jedno tretjino obrestij svojega kapitala za cerkve, revne in šole. Mnogo hrvatskih in slovenskih davčnih občin je upravljanih po laških zastopih, ki imajo take šolske zaklade s tisoči in tisoči, ki pa kljubu tem zakladom ne morejo dobiti šol, dasi bi se moral denar bratovščin porabiti za vzdrževanje šol. Na primer naveden vam tu davčni občini Zbandaj in Baderna v občini Poreški, in več davčnih občin v občini Čreski. Kar pa se tiče sredstev za napravo šol, morala bi v tem oziru pomagati država. Na Českem, v Bukovini in tudi v drugih deželah podpira napravo šol dežela. Istrska pa, namreč njeno zastopstvo, je ne podpira, pač pa je zavira. Prav za prav po zakonu država ni dolžna pomoči, toda moralčno pa na vsak način po pre-

si zaslužil, kar treba za življenje, ponujajoči mu mesto poslovodje kakega kluba ali kavarne, ali mesto nadzornika v veliki prodajalnici kakor „Phares de la Bastille“ ali „Colosse de la Rhodes“. K temu je trebalo dobrega vedenja, in tega Delobelleu v istini ni manjkalo!.. Vkljub temu pa je veliki mož vse ponudbe, katere so mu delali, zavračal s heroičnim „ne“.

„Jaz nimam pravice, odreči se odru!“ je dejal. Iz ust tega siromaka, kateri že več let niti stopil ni na deske, pomenjajoče svet, so imele te besede nekaj neznansko smešnega. A smeh je minil človeka, videčega, kako njegova žena in hči noč in dan požirati arsenikov prah, in slišočega, kako s poudarkom ponavljati, med tem, ko se jima igle lomijo ob medni žici:

„Ne, ne! Gospod Delobelle nima pravice, odreči se odru!“

Srečni mož, kateremu je njegov smehljajoči se, ponižni obraz, navada, ukazovati v dramah, za življenje ustvarila izjemni stan razvajenega, občudovanega kraljeviča! Kadar je šel ven, pozdravljali so ga z vsem spoštovanjem lastniki prodajalnic na Rue des Francs-Bourgeois, kakor sploh Parižani, zanimajoči se za vse, kar je v zvezi z

govoru, katerega sem bral lansko leto v nekem tukajšnjem listu: „ubi sequitas evidens poscit, subveniendum est“. Če se zahteva šol, dovoliti je tudi sredstva zanje, eventuelno tudi dati. Tega pa ne govorim samo visoki učni upravi, temveč tudi veleslavnemu budgetnemu odseku in velecenjenemu poročevalcu o šolskih rečeh.

Kako pri nas postopajo šolska oblastva, sem pokazal že pogostoma, nekaj slučajev pa navedem tudi danes. Leta 1895. je sklenil občinski zastop na Lošinju Velikem v svoji večini, uvesti hrvatski jezik kakor predmet na tamošnjih ljudskih šolah. Pomniti je, da je na Velikem Lošinju prebivalstvo v veliki večini hrvatsko, in da je tamkaj samo jedna hrvatska šola. Ljudje so prosili samo, naj se uvede hrvaščina kakor predmet. Nekateri pa so rekurirali pri deželnem odboru proti temu predlogu večine občinskega zastopa, in ta deželni odbor je razveljavil sklep večine občinskega zastopa, češ, da je le-ta nekompetenten v tej stvari. Proti tej nekompetentni odločbi deželnega odbora vložil se je rekurz na ministerstvo, in to je zahtevalo po deželnem šolskem svetu informacije pri okrajnem šolskem svetu. Predsednik okrajnega šolskega sveta, slavni okrajni glavar Zuech, kateri glavari v okraju s 30.000 Hrvati, a besede ne zna hrvatski, (Čujte! Čujte!) je poročal, da se sklep večine občinskega zastopa ne more smatrati resnim in da oni nasprotuje § 6. državn. ljudskošolskega zakona. Za tega moža torej sklep, ki je bil pač samo težnja po uvedbi hrvatskega jezika v šolo, katero obiskujejo sami Hrvatje, ni bil resen, in je nasprotoval § 6. drž. ljudskošolskega zakona! Glede tega slučaja in glede mnogih drugih slučajev, katerih nekateri so bili že navedeni, menim, da bi bila dolžnost naučne uprave, poučiti takevega moža, da živimo v državi, kjer je jednako postopati z vsemi državljani, in da Istra tudi leži še v tej državi. Ta mož je na primer smatral resnimi prošnje za uvedbo laškega učnega jezika v čisto hrvatske šole. To mu je bilo resno, tako v Čunskem in Sušaku, kjer so se z gotovimi mahinacijami zbirala podkrižanja za uvedbo italijansčine. Sploh pa ta mož v šolskih

gledališčem. Vedno je bil jako dobro oblečen. In poleg tega je bil tako dober, tako postrežljiv... Le mislite si, on, Ruy-Blas, Antony, Rafael iz „Mramornih src“, Andrès iz „Piratov savanskih“ — on je vsako soboto zvečer lastnoročno nosil v kartonu žensko delo v prodajalnico cvetic v ulici Rue Saint-Denis...

A celó kadar je opravljal takšno naročilo, je bil ta poklicani človek tako vznešen, tako neravno dostojanstven, da je bila dama, poverjena z izplačevanjem Delobelleovih računov, jako v zadregi, kako bi takemu dovršenemu vitezu izročila mali, težko pridobljeni tedenski zaslužek.

O takih večerih se igral ecni vračal domov k večerji. Dami sti vedeli to že naprej. Tedaj je vselej na boulevardu naletel starega tovariša, preziranca, kakor je bil on — takih je mnogo v tem poklicanem rokodelstvu — in zadovoljno je v restavraciji in v kavarni plačal zanj... Pozneje je, in dami sti mu bili hvaležni za to, vedno prinesel domov ostale hčoyce. Včasih je prinesel tudi šopek za svojo ženo, mali dar za Désiréjo, ničevy igračo. Zakaj pa ne? Saj to je gledališka navada. S kake lahkote človek v melodramah meče skozi okno perišče zlatnikov. (Pride še.)

PODLISTEK

Fromont mlajši & Risler starši.

ROMAN.

— Francoski spisal Alphonse Daudet, preložil Al. B. —

Chébeovi so bili podobni prebivalcem kake zagate. Delobelleovi so stanovali v ozki, umazani ulici brez zraka in svitlobe, skozi katero pa se ima prihodnjič napraviti velik boulevard. Dalje gospa Chébeova ni več verovala v svojega soproga, dočim njena sosedka vsled moči jedine čarovne besede „umetnost!“ nikdar ni dvojila o svojem.

A vendar je gospod Delobelle že več let zaman z gledališkimi agenti pil pelinovec, s predstojniki ploskarjev (claque) absynth, s pisatelji veselih iger, fabrikanti dram in slovečim pisateljem, ki je več velikih umotvorov spravil na oder, špansko grenko žganje. Služba je vedno izostala. In tako je ubogi mož, ne da bi bil le jedenkrat nastopil, polagoma od prvih ljubimcev prestopil k značajnim ulogam, potem k bogatim lahkoživcem, potem k junaskim očetom in naposled k osleparjenim bebceem...

Pri tem je ostal.

Pogostokrat so mu ponujali priložnosti, da bi

in pa drugih rečeh postopa tako, da ne bi smel ostati na tem mestu. Prezamudno bi bilo, nava-
jati vam tu njegova dela in tudi gospod predsed-
nik bi tega ne dovolil.

Naj ostanem v tem okraju. Na Malem Lo-
sinju je bilo razpisano mesto učitelja za prvi raz-
red. Mej dragimi je prosil za to mestno neki Sko-
pinič in neki Rafael. Skopinič je usposobljen za
italijansčino, za nemščino, ki je učni predmet, in
hrvaščino, ki se je prej, tudi v natečajih, zahtevala
za to mesto; Rafael je bil zmožen samo italijan-
ščine. V občinskem zastopu se je napravil terno-
predlog, in pri tem je dobil na prvem mestu jeden
dvanajst, in drugi tudi dvanajst glasov. Na dru-
zega pa, ki ni zadoščal pogojem, se niti ozirati ne
bi smelo, tem več samo na onega, kateri jim je
zadoščal. Kaj se je zgodilo? Niti jeden, niti drugi
ni bil imenovan; čakali so jedno leto ter dali Ra-
faelu časa, da napravi skušnjo iz nemščine, in ob-
činski zastop je bil zaslišan v drugi. Ta je bil
potem postavljen na prvo mesto in tudi imenovan.
To je čisto protizakonito, kajti občinski zastop je
potem, ko je bil že jedenkrat zaslišan, izgubil pra-
vico biti zaslišan še enkrat v isti stvari.

Javni shod

polit. društva „Edinost“ dne 10. januarja 1897.
pri sv. Mariji Magdaleni zgornji.

Predsednik prof. Mandić je otvoril shod
prisrčnim pozdravom do zborovalcev, omenivši, da
je to III. letošnji shod v tem I. okraju in XIV.
v tržaški okolici. Izrazil je nado, da tudi današnji
shod vsprejme resolucije, ki se bodo nasvetovale,
— sosebno pa ono za osnutje okrajnega glavar-
stva —, da se tako pokaže solidarnost med oko-
ličani. Ko je predsednik predstavil vladnega za-
stopnika, višega komisarja dra. Mahkoveca in
deželna poslance Dolleza in Vatrovca, je
odvetnik dr. Gustav Gregorin na razsežno
utemeljeval resolucijo za osnutje okrajnega gla-
varstva. Kakor na prejšnjih shodih je tudi tu
podrobno navel vse razloge, ki govore za to idejo
in je pojasnil zborovalcem, v koliko in v čem bi
bili slovenski okoličani na boljsem, ako bi se za-
snovalo okrajno glavarstvo.

Dokazoval je, kako mestna gospoda skoro
ne vedo, da bivajo v okolici kmetje in vsled tega
tudi ničesar ne store za povzdigo gospodarstva v
okolici. Z okrajnim glavarstvom bi sicer ne pri-
dobili vsega, ali vsaj oddahnili bi se nekoliko in
bi lahko svoje sile, ki jih tratimo sedaj v tej usi-
ljeni nam borbi, rabili v druge namene, za pov-
speševanje materialnih koristij. — Govornik je
dokazoval, kako povsodi izpodrivajo naš jezik, niti
na grobeh nimajo usmiljenja z istim. Česa nam je
še pričakovati, ako se ne vzdramimo? Zadnji čas
je, da se postavimo po robu, da bodemo mogli
živeti kakor — svobodni državljani. Nadalje je
dokazoval govornik, kako prazna so vsa žuganja,
s katerimi hočejo nasprotniki oplasiti okoličane. In
te dobrote, o katerih govore vedno! Darujejo ne
ničesar, in ako že dajo kaj, dajo gotovo iz kakih
skrivnih, zavratnih namenov. Vse gre za tem, da
bi nas poitalijancili. — Jako drastično se je go-
vornik skliceval na odnošaje v Italiji. Tam je ko-
lon, — suženj! Takih žalostnih socialnih odnošajev ni
v vsej Evropi kakor so v Italiji. In ti tlačeni in do-
kosti izsesevani koloni so Italijani, so iste krvi ka-
kor njih gospoda! Ako torej italijanska gospoda
tako tlačijo lastne ljudi, kako bi bilo še le, ako bi
dobili v pest slovenskega okoličana! To naj po-
mislijo dobro okoličani, pa jih gotovo mine želja
po laških „dobrotah“. Gospoda pravijo: Mi vam
dajemo kruha! V odgovor na to očitanje se je
skliceval govornik na delavca, ki je nastopno za-
vrnil svojega gospodarja: Ako daješ ti nam de-
lavcem kruha, pa dajemo mi delavci tebi — pe-
čenke! Zaključuje je govornik pozival okoličane,
naj se ne dajo begati od nikogar in je priporočal
zborovalcem nastopno resolucijo:

Javni shod I. okr. trž. okolice pri sv. M. M. zger-
nji 10. janav. t. l., smatra sedanje upravne razmere
v tržaški okolici neznoznimi in škodljivimi, toliko
tržaški okolici, kolikor državnim interesom in zato
prosi okoličani, zbrani na tem shodu, kakor av-
strijski državljani, da blagovoli visoka c. kr. vlada
odvzeti slavnemu mestnemu magistratu tržaškemu
posle prenesenega ali izročnega delokroga gledé
okolice in ustanoviti posebno c. kr. okrajno gla-
varstvo za isto.

Slednjič je vskliknil govornik: Ako se pri-
družite tudi vi ostalim okoličanom, dokažete vladi,
da ste nezadovoljni. S tem storite svojo patrijo-
tiško dolžnost. (Viharno pritrjevanje. Zlasti skli-
cevanje na odnošaje v Italiji je napravilo globok
utis na poslušalce.)

Za besedo se je oglasil dr. Pretner, da
se posebej opozori na nekatere razmere, ki silijo
na to, da smo prišli v svet s to idejo. Okolica
je že tako na slabem, da mora zahtevati z vso
nujnostjo zboljšanja na ta ali oni način. Na ma-
gistratu ne uživamo prav nikacega spoštovanja,
naš jezik se zaničuje. Ali je prav tako, ko vendar
državni zakoni zagotavljajo enakopravnost —
vsem?! Slovenec, vsikdar zvest državi, ne zasluži,
da se tako postopa žnjim! Že to zaničevanje za-
dostuje, da smemo zahtevati od vlade, da nam
pomaga. — Kaki nedostatki so tudi v administra-
ciji! Najbolja uprava je gotovo tista, ki skrbi za
množico, za siromašneje. Tu v Trstu pa vidimo le
skrb za premožne, niče ljulstvo nima besede tu.
Ali se kaj stori za kmetijstvo? Kmet sam si ne
more pomagati, za to bi mu morala iti občina na
roko. Ali kdo se briga tu z našega kmeta? Tu
imajo raje tujce, ljudi iz Italije. (Viharno pritrje-
vanje.) Taka je tu skrb za domačine, le-ti so za
tujci! (Ploskanje.) — Koliko časa zahteva že sv.
Marija Magdalena šole?! Vse zastoj. Pač pa vam
ustanovljajo laške vrtce. To so škodljive razmere.
Govornik je pozval zborovalce, naj vsprejmejo
predloženo resolucijo, da na ta način pozovemo
vlado, da nam priskoči na pomoč v ta namen, da
zopet povzdignemo okolico in do nam vzraste tu
zdrav in krepak kmečki stan, katerega bode kre-
pila zavest, da je gospodar na svoji zemlji. (Vse-
stranska pohvala.)

Resolucija za okrajno glavarstvo se je
vsprejela soglasno, ako ne poštevalimo četice „ci-
korjašev“, ki so nemo in poparjeno stali ob strani.
Tako prepričevalna so bila izvajanja obeh govor-
nikov, da niti besedice odpore si niso upali izustiti
ti ubogi zaslepljenci.

Na vrsto je prišla III. točka: eventuelni
predlogi.

Za besedo se je glasil prvi zborovalec
E n e n k e l, ki je govoril približno tako-le: Bra-
tje Slovenci! Bližajo se nam volitve! Vedite, da
vsakdo izmed vas mora oddati svoj glas z vso
vestjo. Prva dolžnost vsacega naroda je, da v
polnem številu in kompaktno zahaja na voliše.
Rotim vas, da ne pozabite na to dolžnost. Denite
na stran vse ozire in vsprejmite vsako žrtev, da
pridete vsi na glasovanje. Velik je le tisti narod,
ki je prepričan o svoji dolžnosti in ta dolžnost
sestoji v tem, da — voli dobro! Siromak oni, ki
si ne upa na voliše, še večji siromak oni, ki pri-
haja na voliše le v zabavo, ali nič vreden podlež
je oni, ki se da kupiti! (Frenetično ploskanje.)

Glasujte po svojem prepričanju! Ali glasujte
vsikdar v blagor svojega naroda! Stre naj se med
nami tista korupcija, ki vlada v bližnjih pokraji-
nah. Bodimo v izgled drugim, da bodo videli, da
iz Slovana govori srce in ne umazana sebičnost,
ki bi mogla provzročiti, da naši sinovi postanejo
— sužnji.

Tu na tem ozemlju smo mi šibkejši, tem
vrednej moramo biti. — Mi trebamo mož, ki
imajo razuma in srca. Izvolimo si najvrednejih
med vrednimi, takih, ki nas ne morejo izdati. —
Po dosedanjih potih se ne smejo nadalje razvijati
naše razmere. Vedno govore, da nam dajejo milo-
ščino. Mi ne potrebujemo miloščine, ampak zahte-
vamo — svoje pravo!

Združimo se torej v misli, da se borimo za
rod! Kajti bolja je častna smrt, nego pa
suženjstvo! (Pohvala in živio-klici.)

(Pride še.)

Politiške vesti.

V TRSTU, dne 15. januarja 1897.

Državni zbor. O govoru dra. Laginje
v seji zbornice poslancev minole srede glede že-
leznic po Istri bilo bi zabeležiti za danes, da je
povdarjal ozirom na železnico Trst-Poreč, da se
o tej železnici v poslednji čas povsem pristransko
in po političnih motivih jedne stranke dela zoper
to, kar je deželni zbor sklenil že leta 1894. Ako
in kadar se bode zidala ta železnica, gledati bode
na to, da se ista po možnosti dotakne tudi Rižane
ob njenem izviru in motovuskega gozda, kajti na

jednem in drugem kraju bi bilo prilike za razvoj
obrti, da bode na korist sodnim krajem koper-
skemu, bužetskemu, bujskemu, motovusnemu, poreš-
kemu, oziroma pazinskemu. Ponovil je tudi željo
hrvatskih in slovenskih poslancev Istre, da se Trst,
oziroma Istra zveže z Reko, sosebno po progii
Herpelje-Kozina in Jurdani.

V včerajšnji seji zbornice je začela razprava
o proračunu ministerstva za poljedelstvo. — Mini-
ster za trgovino je prijavil koncem seje, da je za-
dobil najvišje potrjenje zakon za udeležbo Avstrije
na svetovni razstavi v Parizu.

Priprave za volitve v državni zbor.
Doznajemo iz povsem zanesljivega vira, da so c.
kr. okrajna glavarstva dala nalog občinskim za-
stopom, da morajo do dne 16. t. m. sestaviti vo-
lilne liste za peti splošni volilni razred, za kmečke
občine in eventuelno za mesta.

V peto kurijo se imajo uvrstiti vsi možki, ki
so avstrijski državljani, ki so naseljeni v občini
vsaj 6 mesecev in ki niso prestali kakih težkih
kazni, katerim posledice še niso izbrisane.

V imenik volilcev za kmečke občine morajo
priti vsi možki, ki imajo pravo glasa pri občinskih
volitvah v prvem in drugem razredu, in oni iz
tretjega razreda, ki plačujejo najmanje 5 gld. di-
rektnega davka. Ta imenik volilcev za kmečke
občine je sestaviti na temelju listine poslednjih
občinskih volitev, katere je popraviti sedaj po na-
stalih premembah. V ta imenik je zabeležiti svoto
davka, ki ga plačuje vsaki volilec.

V imenik volilcev za mesta je zapisati vse
volilce, bivajoče v mestu, ki so bili v prvem ali
drugem razredu, in oni iz tretjega, ki plačujejo
najmanje 5 gld. direktnega davka.

Volitve se utegnejo razpisati že v drugi po-
lovici tega meseca, a vršile se bodo v drugi po-
lovici meseca februarja.

Iz Hrvatske. Stroj sedanjega zistema na
Hrvatskem dela neprestano. Snujejo se madjarske
šole za hrvatske otroke, po železnicah v Hrvatski
se skoro ne moreš voziti, ako ne umeješ madjar-
ski, trosijo se stotisoči v proslavljanje državne
ideje madjarske, uničujejo se mlade ekzistencije,
ako tako zahteva moloh „madjarska občutljivost“,
profesorji raznih šol morajo se uvrščati, ako ne
hote obsedeti, v kolo nositeljev zistema „reda in
dela“ — o redu nočemo govoriti, „dela“ pa je res
mnogo v tem zistemu za — nasprotnike hrvat-
stva — gospodarski odnošaji slabšajo tako, da hrvat-
ski izseljenci kar trumoma delajo prostor madjar-
skim priselcem in sledujoč je prišlo na vrsto no-
vinstvo: ravnokar razpravlja hrvatski sabor o za-
konskem načrtu, s katerim se tožbe radi žaljenja
časti tiskopisom odmaknejo porotnim sodiščem in
bodo sodili o istih redni sodniki. Kaj to pomeri na
Hrvatskem, tega ne treba praviti. Ako kateri opo-
zijski časopis le malo trdo prime to ali ono
vladno korifejo, hop, hitro se uleži tožba zaradi
razžaljenja časti in v istem hipu bode obso-
jen dotični urednik. Kajti pomisliti treba, da je
stališče hrvatskih sodnikov nekoliko drugačno nego
naših avstrijskih. Mi priznavamo sicer, da imajo
porotna sodišča svojo senčno stran tam, kjer je
jedna narodnost na milost in nemilost izročena
drugi narodnosti, kakor tu pri nas v Trstu. Ali na
Hrvatskem žive Hrvatje. Sicer pa kaže ta nervo-
znost, s katero vladna večina sili na ta odijozni
zakon, kolike vrednosti so neprestano bagatelizo-
vanja opozicije in samohvale nositeljev sedanjega
zistema: zatrdila, da se je ta zistem globoko uko-
reninil v narod, zbok česar da opozicija gineva od
dne do dne. Čudno: ves narod je na njih strani
in vendar se boje sodnikov iz naroda!! Ali ni tu
nekoliko nesoglasja, hé, gospod
grof Klauen-Hedervary?!

Nov germanski „narodni praznik“ V
Berolinu se pripravljajo, da dne 22. marca sijajno
proslavijo 100 rojstni dan cesarja Viljela I. Raz-
pravlja se tudi o tem, da bi se odslej vsakih 5
let slavil velik „vsenemski narodni praznik“. —
Za naše „Germane“ tokraj avstrijske meje bode
to ugodna prilika, da slovesnimi govorancijami,
banketi in brzojavnimi pozdravi pokažejo svoje
pangermansko mišljenje in čutstvovanje. — Kakor
se vidi torej, propagatorji pangermanske ideje
izumljajo vedno novih sredstev, da v nemajo mase za
toli zaželjeno misel, da Nemec je namreč prvi na
svetu, da je on predestinovan za gospodarja vsem dru-
gim narodom. Mi se pa nadejamo, da tudi drugi

narodi najdejo sredstev in poti v ta namen, da nemška drevesa ne vzrasto do nebes!

Poneverjenje v vojni upravi na Kubi. Madridska vlada je zatri šest tamošnjih časopisov, ki so bili razkrili poneverjenja v upravljanju Kube. Ti časopisi so trdili, da španska vojska na Kubi umira lakote in zanemarjenosti; ogromne svote za obskrbo vojakov se izgubljajo v žepih vojaških upravnikov. Sedaj zahteva vse nezavisno časopisje na Španjskem strogo preiskavo in kazni krivcev. Celó časopisi, sicer prijazni vladi, kličejo: „Doli s tatovi!“ Naravno skušajo vladni in ministerijalni časopisi kolikor možno oprati vojno upravo na Kubi, toda pomisliti je, da je celó vojni minister, general Azzarraga, priznal, da je „nekaj resničnega na teh trditvah“.

Najkrutejšega morilca našega stoletja nazval je angleški državnik Gladstone turškega sultana Abdul Hamida. Ako človek čita poročila o klanjih, v katerih je na tisoče in tisoče Armencev izgubilo življenje, katera poročila je objavil pariški mesečnik „Revue de Paris“, potem mora pritrđiti Gladstonu. Dotično poročilo namreč trdi na podlagi verodostojnih dokumentov, da je bil sultan ukazal klati Armence. Ako ne bi bilo res, pravi poročilo, da je bil sultan ukazal poklati Armence, bil bi carigranski pisec tega poročila, Viktor Berand, že zdavna v preiskovalnem zaporu. Toda v Carjemgradu so vsi politiški krogi osvedočeni o tem — in to se pripoveduje javno, — da je je sultan provzročil prelivanja krvi! On je hotel smrt Armencev, on je to ukazal. In ta ukaz je pripravil skoro 300.000 ljudij ob življenje! Kajti računati se more, da so v vsaki izmed 500 razdejanih armenskih vasij poklali in pobili povprečno 600 oseb. Kako je možno, da je jeden sam človek v mirnem času zagrešil toliko, in vsa Evropa je mirno gledala ta prizor?

Slabe vesti iz Eritreje. Rimska „Tribuna“ je predčerašnjem objavila dopis nekega višega častnika iz Eritreje. Ta dopis slika v temnih barvah odnošaje v Eritreji in demoralizacijo, ki vlada v tej italijanski koloniji. Dopisnik pripoveduje, da so se po sklenjenem miru obustavila vsa javna dela, ne samo gradnja železnic in cest, ampak celó utrdeb. In baš takó so se opustila vsa dela, namenjena za varnost Eritreje. Dopisnik se nadeja, da italijanska vlada nastopi energično ob sedanjem vprašanju za ureditev meje. Kajti osodepolno bi bilo, ako bi Italija tudi v tem slučaju pokazala svojo slabost; to bi vspodbujalo Abesince na novo vojno. Slabo znamenje je že to, da je pobegnilo zopet 200 Askarcev.

„Tribuna“ komentuje ta dopis in povdarja, da ta dejstva kažejo jasno, bolj nego kakoršnokoli službeno poročilo, zakaj se general Baldissera takó nenadoma vrača v Italijo. Nadalje kementuje „Tr.“ govornico, da je treba plačati Meneliku osem milijonov lir za vzdrževanje ujetnikov ter izvaja iz tega, da sleherni ujetnik stane preko 20 lir na dan, to je toliko kakor da bi bili ujetniki nastanjeni v kakem velikem evropskem hotelu. Menelikova gostoljubnost je torej vendar nekoliko draga. — Politiški krogi živahno razpravljajo o tem dopisu in o komentarju „Tribune“.

Različne vesti.

Naši shodi! Jutri bosta dva shoda: jeden v Kolonji in drugi v Trebčah. — Gledé Trebč smo se premišljali dolgo, da-li bi tam privedili shod ali ne, ker vemo — čemu bi tajili to? — da imajo težnje političnega društva „Edinost“ tam razmerne najmanje somišljenikov. Slednjič smo se odločili vendar, da pojdemo, ker bi radi spregovorili besedo tudi z onimi, ki nas niso razumeli do sedaj. Obračamo se torej do vseh Trebencev — bili somišljeniki ali ne — prijateljskim povabilom, da pridejo na shod, da povedo, kako mislijo, da mirno slušajo nas, kakor bodemo mi radi poslušali njih menenje. In naj se že sporazumemo ali ne, ta korist bode vendar od shoda, da bodo oni bolje spoznali naše namene, mi pa njih nazore. V tem zmislu prosimo še jedenkrat Trebence, da se udeleže shoda, tudi če niso naši somišljeniki. Na svidenje torej jutri, čestiti okoličani, v Kolonji, ozioroma v Trebčah.

Odvetniški izpit je položil te dni v Trstu odvetniški kandidat gospod dr. Josip Kušar. Čestitamo.

Za podružnico družbe sv. Cirila Metoda na Greti se je nabralo pri božičnici 17 gld. 13 nvč. ter so darovali o priliki krsta novorojenega Božiča na botrinjah v Barkovljah gosteči se: M. S. I. M. in S. M. 4 krone 40 stot.

Italijanske propovedi v Rojanu. „Mattino“ javlja, da bode prva italijanska propoved v nedeljo dne 17. t. m. ob 9^{1/2} uri. Propovedoval da bode duhovnik, ki ga škofijska kurija določi v to. Slovenske propovedi pa da bodo ob 6 in pol in ob 10. in pol. Ob 10^{1/2} bode propovedoval preč. župnik don Josip Jurca.

Pevsko društvo „Nabrežina“ priredi svojo veselico v Nabrežini dne 21. februarja. Vspored veselice se objavi pravočasno.

Parnik „Imperator“. Kakor javljeno, konstatovale so zdravstvene oblasti v Suecu, da sumljiva bolezen, ki se je pojavila na Lloydovem parniku „Imperator“, nikakor ni kuga. Iste oblasti so zato tej dvignile karanteno ter „Imperator“ nadaljuje svojo pot v Trst.

Za bedne rodbine ponesrečenih Križanov poslali so nam nadalje barkovljanski župljani:

Gosp. Zoretič Ivan	20	uč.	
„ Olenik Pavla	20	„	
„ Vičić Mihael	1	Kr. —	
„ Pipan Jožef	1	„ —	
„ Matijačič Mihael	30	„	
„ Pertot Vincencij	20	„	
„ Pipan Franc	20	„	
„ Pertot Ivan Marija Ruš	30	„	
„ Rustija Ivan	1	„ —	
„ Pertot Ivan	20	„	
„ Pertot Karlo	1	„ —	
„ Eckhardt A. T.	4	„ —	
„ Pertot Andrej	30	„	
„ Bekar Jožef	1	„ —	
„ Martelanc Matija	1	„ —	
„ Pertot Jožef	1	„ —	
„ Pertot Janez	20	„	
„ Tondato Giovanni	2	„ —	
„ Ribar Marija	1	„ —	
„ Pertot Mihael	1	„ —	
„ Cuban Janez	30	„	
„ Henze F.	1	„ —	
„ Kondr Tomaž	2	„ —	
„ Starec Just	20	„	
„ Martelanc Just	1	„ —	
„ Martelanc Ivan Marija	20	„	
„ Covacih Rebek	10	„ —	
„ Sulčić Ivan	2	„ —	
„ Starec Simon	1	„ —	
„ Možetič Peter	40	„	
„ Petelin Filip	30	„	
„ Pertot Matija	2	„ —	
„ Starec Ivan	20	„	
„ Sternad Anton	10	„	
„ Pertot Janez Marija	30	„	
„ Guštin Jakob	20	„	
„ Pertot Jakob	1	„ —	
„ Guštin Franc	20	„	
„ Martelanc Ivan	4	„ —	
„ Martelanc Anton	1	„ —	
„ Arimatejsko društvo	10	„ —	
„ Obertnijsko društvo	40	„ —	
„ Vodopivec Anton	1	„ —	
„ Neimenovani	38	„	
„ Več neimenovanih	20	42	„
Skupaj	116	Kr. 20 st.	

K temu prejšnja izkazana svota 706 Kr. 16 st.
Skupaj 822 Kr. 36 st.

Nadaljnje darove sprejema drage volje naše upravištvo (Via Molin piccolo št. 3).

Nezгода. 32letni zidat Ivan Petaros, stanujoči na Greti št. 60, padel je včeraj v Barkovljah mej delom z odra, kaka 2 metra globoko. Pobil se je tolikanj izdatno, da ga je prihitevši zdravnik dal odpeljati v bolnišnico.

Poneverjenje. Tukajšnjemu policijskemu ravnateljstvu je došla tiralnica za trgovcem Karlom Brunelom. Brunel je v Jëni na Francoskem poneveril 82.000 frankov in pobegnil, ne zna se kam.

Sodnijsko. Tukajšnje sodišče je včeraj obsodilo 16letnega trgovskega pomočnika Frana Tidlacka zaradi poneverjenja na šest tednov strogega zapora. Tidlacka je bil poneveril svojemu gospodarju raznega blaga, je razprodal in došel v Trst.

40letna zasebnica Karolina omož. Hirsch iz Dalmacije je dobila zaradi tatvine 4 mesce težke ječe. Hirsch je bila stregla svoji bolni prijateljici,

babici Bulchlein ter ji o tej priliki ukradla preko 50 gold.

Žrtev praznovestva. Seljak Fran Geiger je živel v nekem selu na Madjarskem s svojo ženo in malim otrokom v najlepši slogi in ljubezni. Ta srečni zakon je trajal osem let, kar mu je bilahkrati kraj na krut način, kajti mož se je umrl pijančevanju. Vse rotnje in prošnje užalostene soproge ga niso mogle odvrtiti od te peklenške strasti. A mož bi se bil sam rad poboljšal, toda preslab je bil, ni imel duševne energije, da izvede svoj sklep. Pred par dnevi — mož je, bil sam doma — je stopila v hišo ciganka ter mu pričela „metati karte“. Rekla mu je, da se more otresti pijančevanja le tedaj, ako prebdi jedno celo noč na grobu baš umrlega vaškega duhovnika. Možje bil takoj pripravljen v to. Zvečer je vzel kožuh in se odpravil na pokopališče. Toda med potjo je krenil v krčmo, kajti ni mu dalo miru, da nebi se — „zadnji krat“! — do dobrega napil slaškega žganja. Ko si je dobro „pokuril“, šel je na pokopališče...

Ziva duša ne zna, kaj se je dogodilo po noči. Zjutraj so našli moža mrtvega, ležečega na grobu. Kožuha ni imel. Na desnem sencu videti je bilo malo, okrvavljeno rano. Ali so nesrečneža ubili cigani in ga oplenili? Ali je v spanju, pijan kakor je bil, padel in se ubil, a cigani so mu le ukradli kožuh? Mrliči ne odgovarjajo, a mož gotovo ne bode pijančeval nikdar več!

Zaradi madjarskega patrijotizma pozivlja peštanski policijski ravnatelj madjarsko časopisje, da naj nikar ne piše o javni nesigurnosti v madjarski — Meki. Kajti, ako se resnično beležijo vsi roparski napadi, ki se dogajajo v Budimpešti po dnevu in po noči, utegne to — kompromitirati naše „dobri glas“ (!). — Mar ne bi bilo umestneje, da bi se madjarska policija bavila nekoliko več z lopovi in nekoliko manj s časnikarstvom?!

Dete brez rok in brez nog. V Novem Slanu kamnu rodila je dne 23. min. meseca zasebnica Roza Djukić žensko dete brez rok in brez nog. Naslednjega dne so krstili ta nestvar. Dete je krepko in povsem zdravo. — To je bilo padlo za lastno božično darilo!

Korupcija na Ogerskem. Morda je ni dežele, kjer bi bila korupcija tako razširjena kakor na Madjarskem, dasi od službene strani to dejstvo kar najodločneje taje in zanikujejo. Dokaz tej brezsrčni korupciji je zopet oglas, ki je bil te dni uvrščen v nekem budapeštanskem listu. Ta oglas slove: „Kateri visoki uradnik, ako mogoče v ministerstvu za notranje posle, ki bi mogel izposlovati koncesijo za lekarno, prosí se, da pošlje svojo adresu, pod „Honorar 2000 kron“ na upravištvo tega lista“. Ali je treba govoriti še bolj jasno?

Tolovajstvo v Budimpešti. Kakor javljamo na drugem mestu, naročil je polic. ravn. v Budimpešti časnikom, da naj „iz patrijotizma“ molče o tolovajskih napadih, ki se dogajajo v madjarski prestolnici, da ne bi spravili ob kredit madjarske Meke. Nedavno sta bila kar dva roparska napada v jednem dnevu. Jeden teh napadov se je dogodil v sredi mesta. Neka ženska je izvabila nekega natakarja v postransko ulico, kjer je čakal na žrtev nje ljubimec. Oba sta planila na natakarja ter mu siloma vzela listnico, v kateri je bilo 120 gld. — V Andrassyjevi ulici je lopov iztrgal o belom dnevu zlato uro in verižico nekemu gospodu, ki se je sprehajal z dvema prijateljema. O tolovajih seveda ni sledu. Zares lepo; morda so tudi to pojavi „madjarskega patrijotizma“??

Koledar. Daes (16.): Marcel, papež; Honorat, škof. — Jutri (17.): II. nedelja po razlašenju Gospodovem. Ime Jezusovo. — V ponedeljek (18.): Sv. Petra Stol; Priska, mučenica. — Polna luna. — Solnce izide ob 7. uri 43 min., zatoni ob 4. 37 min. — Toplota včeraj: ob 7. uri zjutraj 9.5 stop., ob 2 pop. 11.5 stop. C.

Praktičen po vsebini in obliki ter jako elegantno opremljen je časniški in insercijski koledar za l. 1897., kateri je izdala anončna ekspedicija Rudolf Mose. To je že 30. tečaj tega, za vsakega inserenta podučnega koledarja. Ni ga reklame tičočega se vprašanja, na katero bi ta knjiga ne dala povoljnega odgovora. Koledar prinaša popoln imenik vseh listov, izhajajočih v Avstro-ogerski, na Nemškem in v Švici ter navaja vse važnejše, v drugih deželah izhajajoče liste, podaja pa tudi podatke glede razširjenja, cene in tendence tistih listov ter navaja cene za insercije in reklame. Sploh je pa knjiga ja o poučna seveda samo za tiste, kateri se hočejo informovati v insercijskih zadevah.

